

*Немачке јединице априла 1941. поседају положаје на ју/ослоденско-бу'Гарској граници и припремају
сеза напад на Ју/ослапју*

Изкришадајући наређење команданта Југоистока фелдмаршала Листа од 5. септембра 1941. о одмазди у устанничким крајевима Србије, јединице 3. батаљона 741. пешадијског пука 714. немачке посадне дивизије, потпомоћу акцијацијом и тенковима, уз сарадњу четника и жандарма спалиле су села Злот и ПодГорац, одакле су били кећина бораца БољекачШ партизанског одреда. Изгореле су 853 зграде. На слици: Немциу попаљеном Злоту

Крајински партизани Срба Бешир (клучи, први с десна на лево), Станоје (?) и Добрићоје Недељковић (своје прки и други, с десна на лево), са јрупом Пећанчких чеШника из одреда кој&оде Анђелка АдамоШћа (четник са дојледом) у време краткотрајног споразума о сарадњи (Јабучоћац, 7. септембра 1941)

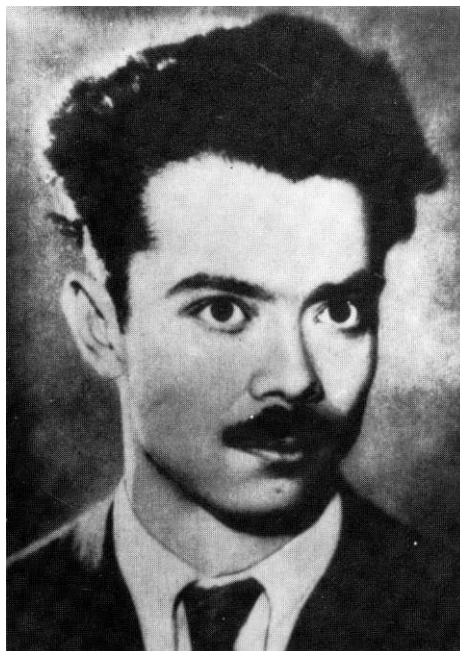

Немци су 13. септембра 1941. ухапсили у Зајечару секретара Окружно/ комитета КПЈ Миленка Брковића „ЦрноЈ“. После зжерско/ мучења обесили су га 18. септембра на Краљекици, са још четко-рицом затвореника. На фото\рафијама су појединости са кешања: кезано/ жиШ Брковића један Немац држи, док му дру\и намиче омчу; целат силази низ мердећине; ски обешени су мртки.

У ноћи 21.12.22. аМусШа Крајински партизански одред ослободио је среско месШо Салаш којеје осШало слободна ШериШорија ске до 5. окШобра. 1941. У борби су ио/инули ирофесор Саћо ДраЈојећић и сШуденШ Аранћел ПаШлицаноћић из Не\оШина. На слици: праШња палих бораца испред цркће у Салашу 22. аМусШа 1941.

Сако ДраЈојећић

Аранћел ПаШлицаноћић

*Једна од десет жртака - бораца Крајинско/ иартизанског одреда, у борби на Стеканским лика-
дама испод Дели Јокана 29. септембра 1941. је Стефанија Михајлодић, студент из Брзе Паланке,
иудратни члан КПЈ. Стефанија Михајлодић, на одру, прекријеном јесењим цвећем, код њене куће
у Брзој Паланци, 1. октобра 1941.*

Стефанија Михајлодић

*Од 29. октобра до краја новембра 1941. Немци су у Бору сиређали или обесили 50 бораца из Кра-
Јинско, и МаданпечШ партизанско, одреда. На сликама су сцене са сиређања-ђења партизана
у Љору 1941. на штрлу пред соколским домом, (имена партизана кидетиу „Прилоју“ бр. 12)*

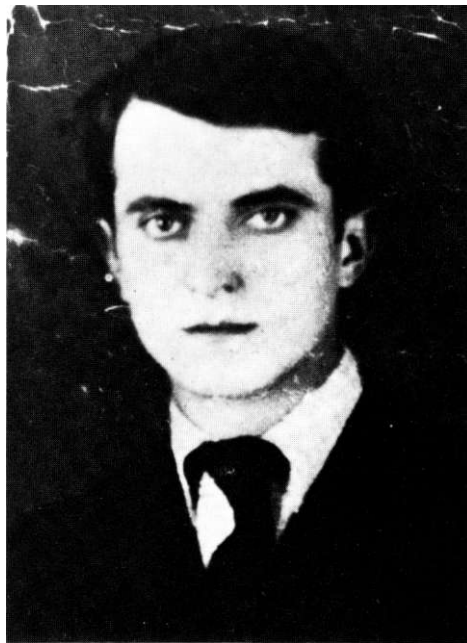

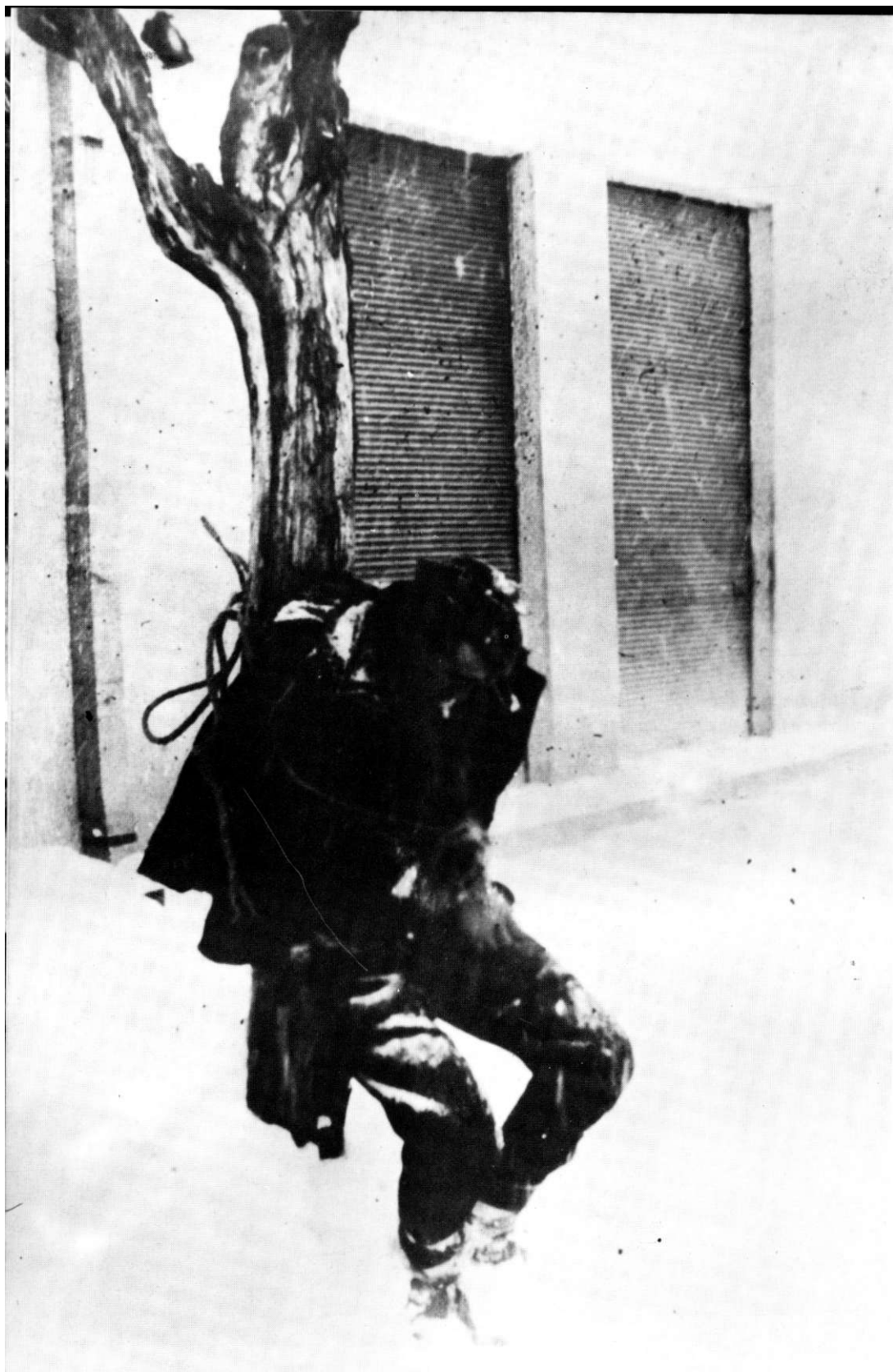

Партизани су се одржали у ослобођеном Мајданпеку више од месец и по дана, све до 27. октобра 1941, када су се у жестокој борби са 3. батаљоном 741. пука и четницима Косте Пећанца (Борски и Крајински одред) морали поћући. На слици: Немци пале поједине з/раде у Мајданпеку 28. октобра 1941.

Велимир Маркићекић, командант мајданичких партизана

Бранка Перић, земљорадника из крајинског села Брусника, члана КПЈ, команданта Крајинског партизанског одреда 1941. године и касније командира Мајданичке партизанске чете, четници Драже Михаиловића ухватили су на ирекар, предали Немцима у Не/ошну, а оди спродели четницима у Бруснику, који су 1а 18. јануара 1942. сирењали. На слици: окоан и кезан Бранко Перић у Бруснику, после стрељања („Везано! ме може и бабаубити, а да мијецуска бидели бисие...“ - иамие се ње/о!> еречулућене четницима Штом ириликом).

Мајданпечко/ иаршизана Траила Сираиноћића 4. јануара 1942. чешници су обесили у Рудној Глаћи

Партизанско обележавање 1. маја 1942. у околини Горње Зучице, код Књажебца. Стоје (с лека на десно): Драгољуб Радисаљекић, секретар СресШ комитета КПЈ, Чедомир Божић, омладинац, Миодраг Николић, члан КПЈ, Дража, земљорадник, Вукашин Дражушиновић, члан КПЈ, Јелен, земљорадник, Добрићоје Божић, члан СК КПЈ; седе - Милорад Бисић, члан СК КПЈ, омладинци Жикојин Милосаљевић и Жикојин Јоћановић, из Горње Зучице - сви са оружјем

Део руководства КПЈ и СКОЈ-а за Тимок и Запад (с леба на десно): Божидар Жикојин, поздински радник, „Здраво“, члан среско/руководства СКОЈ-а, Милорад Бисић и Миодраг Николић, чланови среског поћеренства КПЈ и Божидар Раић, члан среско/руководства СКОЈ-а (аћуст 1943, околина Црћенга - снимио Јимназијалац Ненад Тошић)

Први број Партизанских нокина Тимочке крајине „Брковић Црни“ носи датум 1. мај 1942. Нокине су тада излазиле у Тимоку, 1943. Године у Крајини, а доносиле су вести са партизанских бојишта у целој земљи, посебно у Србији и Тимочној крајини, и са савезничких фронтних линија. Рађене су у шпирографској техници са пуно цртежа, у тиражу од око 150 примерака; изишло је укупно 6 бројева. На насловној страни бр. 4 је Хајдук Вељко Петровић, крајински јунак из прве српске устанке, и његове речи „Главу дајем - Крајину не дајем“

У Борском руднику радило је 1942-44. и неколико хиљада припадника депортованих мађарских Јевреја
На слици: логор „Берлин“, према селу Крижељу, у коме су претежно живели депортовани Јевреји

Најтеже услове живота и рада, између око 30.000 Јевреја припадника Бор, имали су кажњеници у „Шираф логору“ и они у „Конц“ логору. На слици: прозорица у једном од кажњеничких логора у Бору 1943. године

Сарадња четника Драже Михаиловића са немачким окупационим јединицама и жандармима Српске држакне страже од краја 1943. /./ је у Тимочкој крајини постала јакна. На сликама: ккислнзи и окупатори заједноу злочинима

У атару Криво1 Вира, код Бољекца, у борби са четницима Драже Михаилокића, погинуо је 12. фебруара 1944. партизански лекар-иркоборац др Ићко Ђолокић и партизани Ђураћ Ђурашинокић, Ђорђе Салаћанин и Никола Пилић. На слици: погинули партизани, изложени у центру Бољекца

Група иарШијско-полиичких рукодилапа из ЗајечарсШ парШизанско/ одреда - 9. српске бриаде, за време бора&ка у селу Слабник - Пуста Река, средином марта 1944. Стоје: Драјољуб Стеканоћић, Момчило Сибиноћић, Душан Коћачећић, Миомир Цолић, Тихомир Стојаноћић, Дра/оман Радојичић; клече: Војислаћ Јеленкоћић, Јанко Симеоноћћ, Наталија Васиљећић и рукоћодилац политичко! курса ири ПК КПЈ за Србију Тадија Попокић

— Тихомир ^ J J ^ V*

- Миомир

Партизански борци из Тимочке крајине у кратком предаху тромесечних борби у Топлици и Јабланици, у пролеће 1944 (село, Слаћник - Пуста Река). Стоје: Милојко Ђорђевић, Жићојин Аранђеловић, Боска Аранђеловић, Момчило Сибиновић, х, х, Жарко Коначић, х, Мирко Петровић, Михајло Туртић, х, х, х, Бранко Митровић, Жипан Васиљевић; клече: х, Александар Тодоровић, Николије Јећтић, х, х, (са ознаком х су партизани са југа Србије).

На курсу за оруу дојних сшарешина из јужноморакских бртадау селу Ибању - Пуста Река, који је почео 12. марта 1944. учесибобао јеједан број команданата и командира башаљона - чета и из Зајечарског партизанског одреда - 9. бригаде. На слици (с леба на десно): у првом реду (клучи, прди) Михајло Ракчебић; стоје у друјом реду Ибан Глторијекић (иети), Ђорђе Вујић (десеи/и, са белим Гашианом); у шрећем реду Бранко Милошевић (тречи); у иоследњем реду Икан Јанковић (дру/и), Радомир Јоћаноћић (иеши). Руководилац курса био је Драгослав Петровић Горски (клучи - шести по реду)

*Део бораца 1. батаљона 9. српске бригаде у селу Косанчићу (Јабланица), после борбе са четницима код Сивашића, 19. марта 1944.
(последњи у белој блузи је Недељко Тошовић, политички комесар батаљона, за тим политички комесар 9. бригаде)*

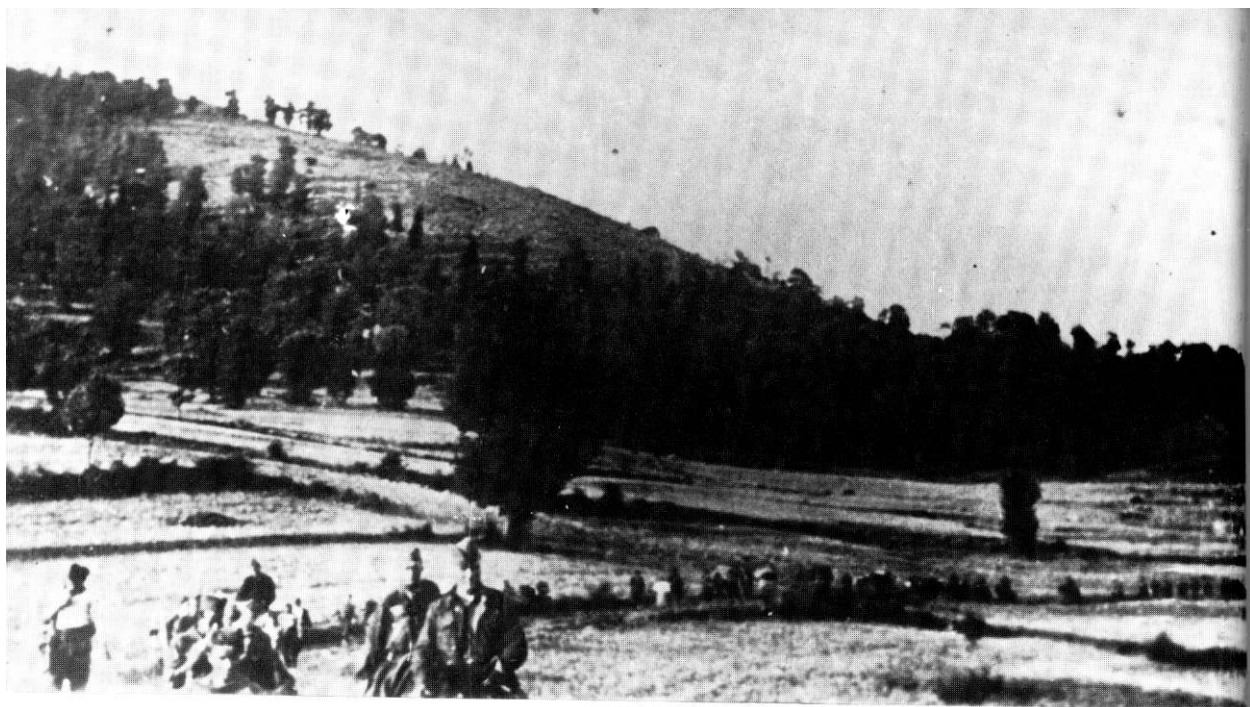

Нишки партизански одред (касније 14. бригада) у лето 1944.

Четврти батаљон 9. бригаде у ослобођеној Сокобањи 14. августа 1944 (фото Ристић И. фото/раф из Сокобање).

Лешо 1944. - чело колоне 23. српске дивизије НОВЈ

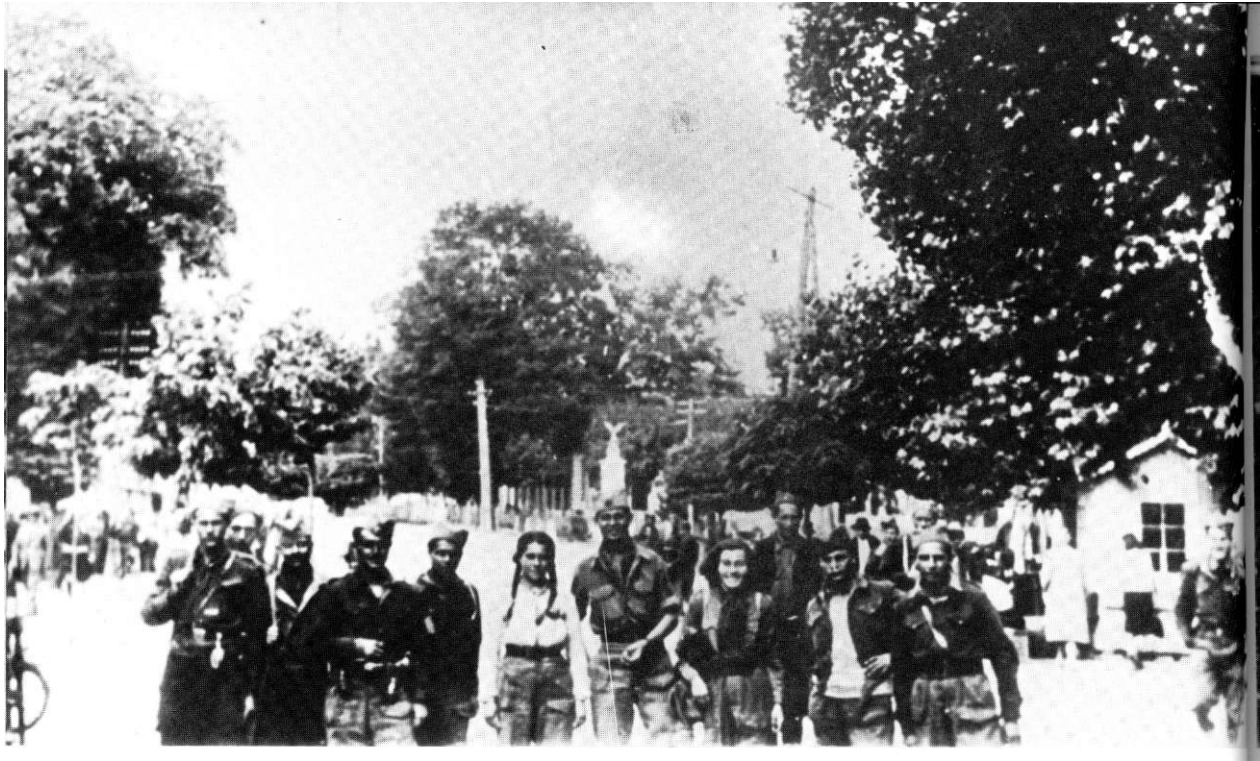
Штаб 23. српске дивизије чинили су приликом њеног образовања 6. јуна 1944 (с лека на десно на слици из јула 1944. код Сокобање): Радокан Петрошић командант. Шеф Шислак Татарцац, начелник штаба, Десимир Јоковић, партијски руковођац и Крсто Филиповић, политички комесар

У борби код Бело Пошока, близу Књажекца, 23. српска дивизија 30. јуна 1944. потпуно је поразила добро утврђени 3. батаљон 63. буларског пука. Погинуло је 205, рањено 45, а заробљено 218 бујарских војника и официра. На слици: борци 7. бригаде у напад на буларске робове (снимио Душан Кобачевић, партијски руковођац 7. бригаде)

Борци 7. српске „Црношрачке“ бригаде на маршу (лепо 1944. Сокобањски крај)

Група партизана из 23. дивизије НОВЈ на шетњу ослобођеној Сокобањи (14. августа 1944)

Среди партизанских бораца Сокобањи, август 1944.

АМуси 1944, Сокобања: сшари и ноки командани 23. српске дидизије НОВЈ (у средини) Радокан Петродић и Миладин ИП>ано1)ић;у профилу Милијан Неоричић, члан ЦК СКОЈ-а

Бранко Поиокић (дру'и с лека), полииички комесар Зајечарско/ партизанско/ одреда, и Анастасија ЈоциН, члан Окружно/ комитета КПЈ Зајечар 1943. јодине (снимак из 1944. год.)

Учесници политичШ курса у 20. бригади 45. српске дивизије (лешо 1944. Сокобања)

Део минобајачке чете 1. батаљона 20. српске бригаде 45. дивизије НОВЈу Сокобањи. У лешо 1944.

Седма и Декеша бригада 23. дивизије НОВЈ 12. априла 1944, после одлучних борби ушли су у Бољево, савладавши жестоко отпор четника и жандарма. На слици: изгорела школска зграда у Бољевоу у којој су дуго били забарикадирани бројни жандарми Српске државне сигурности под командом капетана Бањца (фото: Ђуро Колобратац, фотограф ПЗ Бора)

Борци ПЗ 23. дивизије на Лобушанској друми

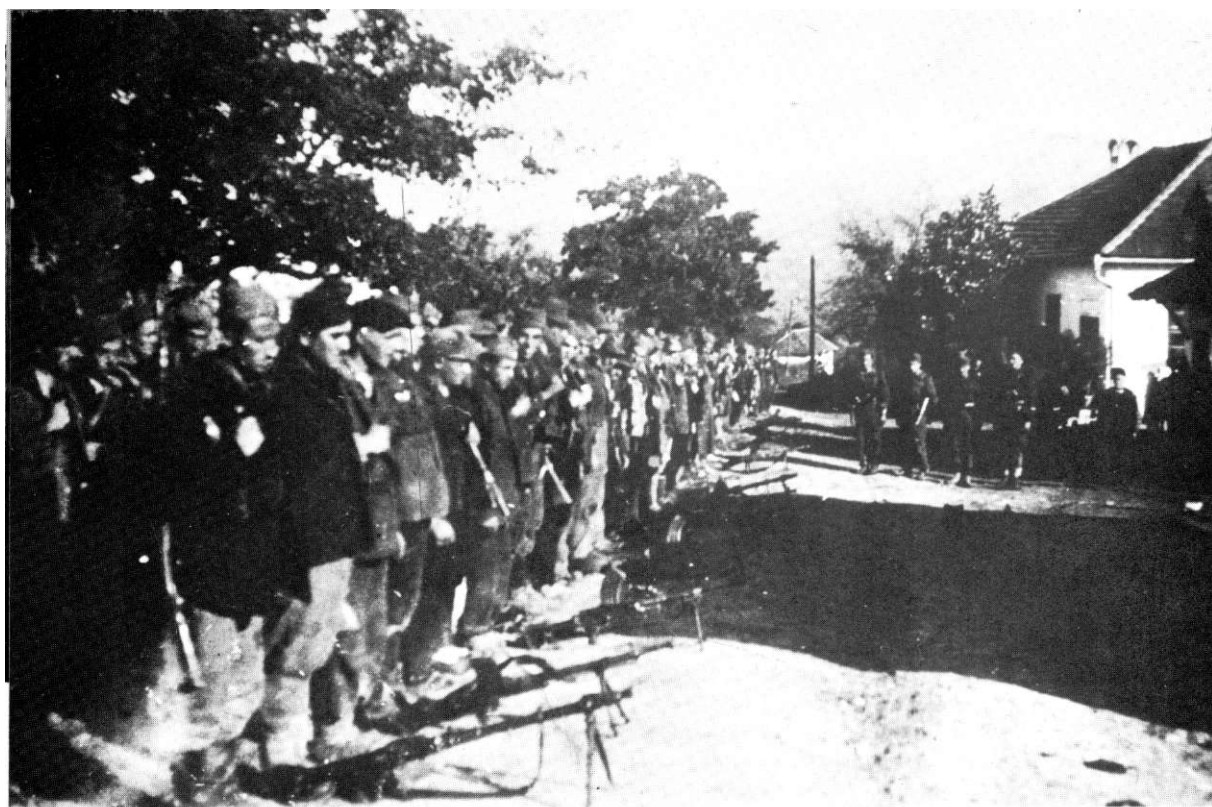
*Почешак септембра 1944, реон Андрејекца (Минићебо): јединице 23. српске дивизије
НОВЈ крећу на Зајечар*

У Зајечарском партизанском одреду и брШтадама НОВЈ образоћаним у Тимоку и Крајини бориле су се многе жене. Друге су током народноослободилачког рата у селима, рудницама и јрадоћима сараћикале са партизанима, радилеу антифашистичком фронту жена, омладинским и партијским рукокодсткима. На слици: борци БољекачШ партизанског башаљона Љубинка Сшојаноћића, Наста Јабланоћић и Катарина Јоканоћић (у леио 1944)

Чланови штаба Бољевачког партизанског батаљона: Вукашин Јобановић, политички комесар, Миодрај Цојић, командант, и Бранко Ноћаковић, Партијски Руковођилац (5. септембра 1944, село Васиљ)

Бољевачки партизански батаљон, из које! је израсла 23. брШада 45. дивизије, у селу Цероћи• ЦП 4. септембра 1944.

Митраљесци, бомбаши, десетари, кодници - решавали су многе борбе. Неки су кроз рат постајали командири, команданти ... На слици: командири чета 3. батаљона 9. српске бригаде у лето 1944 - Момчило Јоћођић, Јоћан Петровић и Видак Ђоковић, сви „дозуба“ наоружани

Борци 25. дивизије НОВЈ спроводе заробљене чешнике кроз ослобођени Мајданик (септембар 1944)

До прво: сусрета НОВЈ и Цркене армије дошло је у ноћи 12/13. септембра 1944. када су заменик команданта Главног штаба Србије пукоћник Љубодра/ Ђурић и начелник штаба 9. брШаде Стојан Предић, у пратњи 1. батаљона 9. српске бригаде и једног ђода коњаника, прешли Дунај код села Радујећца, близу Нештине. На слици: командант 1. батаљона Милан Бо/осаћљећић (с лећа), партијски рукоћодилац батаљона Слободан Босиљчић П обаћештајни офпцир х (обојица десно од команданта), поздраћљају се са старпјлм лајтнантом Каринским, командантом 4. батаљона 109. пука 74. пешадијске дићизије, 75. корпуса Црћене армије; лећо Је сељак-ћодпч из Радујећца (снимио Никола Лукић, борац 9. бригаде, из Београда, 14. септембра 1944. у румунском селу Изћореле, на Дунаћу, преко пута Прахоћа)

Финиоси са сусрета бораца 9. бригаде 23. дивизије НОВЈ са цркеноармејцима 109. пука 74. дивизије // украјинско/ фронт на Дунају: Група бораца 1. батаљона на засланку - у средини стоји Бисенија Јобаноћкић из с. Ркишине;

Никола Лукић „Бетрађанин“ са тројицом цркеноармејаца, на истражи лежи Никола Куштић „Далмашинац“ (сће снимљено 14. септембра 1944, у румунском селу Изђорас „а Дунађу“)

Први цркеноармејци који су сишли у село Кобишницу код НеЈошина сликали су се са народом и крајинским партизанима (септембар 1944)

Дкадесет седмог септембра 1944. у Тимоку (село Ошљане, на бугарској граници) - још један сусрет са Цркеном армијом. На фотографији: Душан Пакковић, начелник штаба 23. српске бригаде 45. дивизије НОВЈ (дружи с лека) и заменик команданта 1. батаљона „Милан“ (четврти) са руским командиром „рањошце“ - извиднице и још једним старешином (седи клече), окружени девојкама из Ошљана и црногорцима (снимио Миодраг Џојић, командант 1. батаљона 23. бригаде)

*Народни збор у селу Ноћо Коришо приликом сусреша бораца 45. дивизије НОВЈ и преишходни
це Црбене армије (27. септембра 1944)*

Сахрана Данице ПетроШт, зајечарске I гимназијаше, политички комесара 2. чеШе 1. батаљона 23. бригаде, која је поинула 28. септембра у напад на немачки тенк код Андрејевца. У име бораца /окори начелник штаба 23. бригае Душан Пакковић (село Ошљане 29. септембра 1944)

Руски шенкови Шек ослобођеном Неипишу (30. септембар 1944)

Борци 9. бригаде 23. дивизије НОВЈ улазе у Бор 3. октобра 1944.

Пак.1е Бошковић Гроздан, заменик команданца 3. батаљона 9. српске бригаде прима цвеће од борске омладинке Данице Радићевић приликом ослобођења Бора. Лево је партизан Блашко Ђорђевић и његов син, а десно изади члан КПЈ из Бора, зидар Јоћан Илић (Бор, 3. октобар 1944)

Мађарски Јекреји - борски инжињери ослобођени у Бору

Сахрана па.их црденоармејацау Књажеџу (иосле 10. октобра 1944)

У ослобођеном Књажеџу са иијешешом су испраћени посмртни остаи Миодра/а Николића, секретара Среског комишеша КПЈ, који је поШнуо у борби са чеишницима иочетком 1944. године

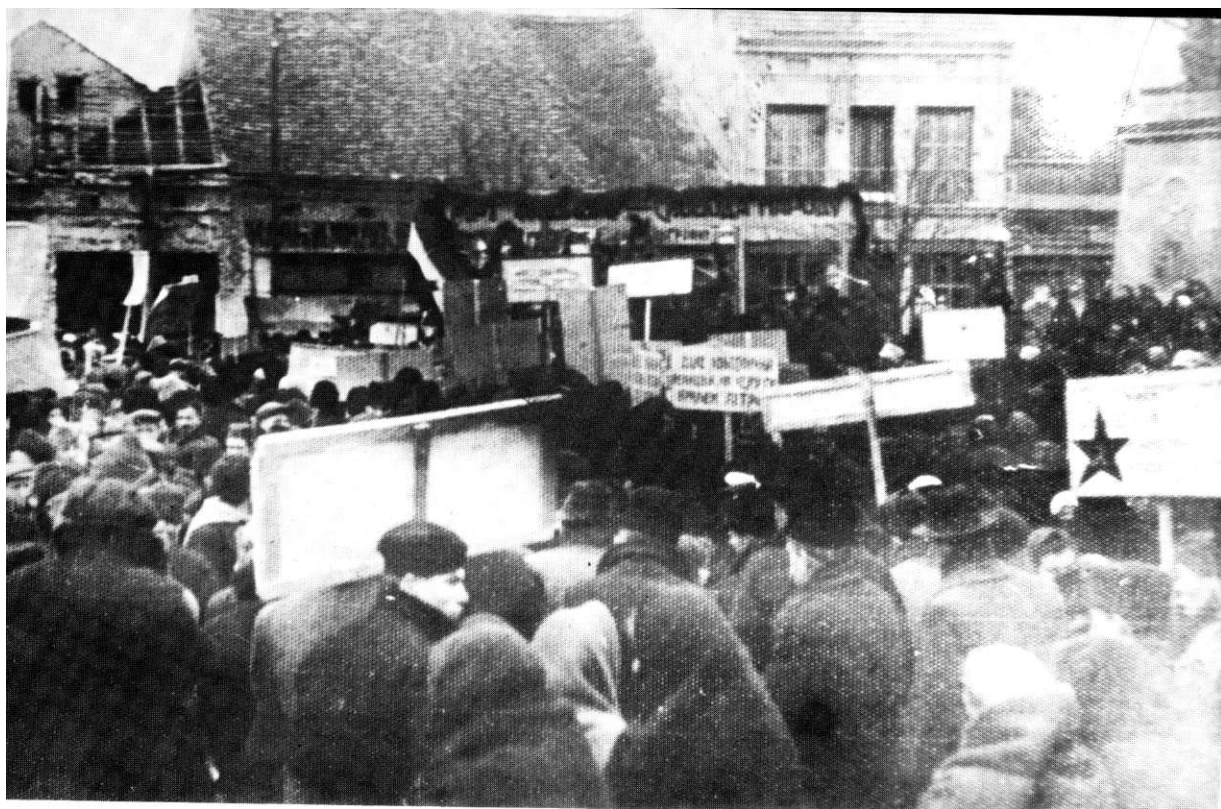
Књажевац, јесен 1944: ноћи млади борци из Тимока одлазе на фронти иремаДрини.

Делегација омладине из Тимочке крајине (134 деле/ аша) стижеу Београд (железничка станица - око 15. новембра 1944) на Први конгрес Уједињеног савеза антифашистичке омладине Србије - УСАОС

Цефилс јединица НОВЈу Не/ошину 1444. /оуине

У Зајечарује Пјануара 1945. одржан протестни збор (15.000 људи) иротик изјабе краља Пеира II Карађорђекића којом одбацује споразум Тито - Шубаишић.

Од јануара до априла 1945. омладина Србије ор! анизокала је пр/у радну акцију у ослобођеном крају земље. СрпсШани у неколико бршада 1630 омладинаца исекли су на Црном Ђрху крај Бора 16.000 кубика дрћа и постаћили шине у дужини од 12,6 км. да би болнице у Бетраду, туне рањеника са Сремско! фрониа, добиле о'рећ. На сликама: омладинци износе дрка из дубодолине; бршадири Зајечарске омладинске бри/аде посШаћљају шине на замрзнуШу земљу

Насловна страна листа „Декета бригада“. Реч је о дикоброју 1-2 који је, поводом Јодишњих стокарања 9. брШаде, издао априла 1945. бришадни Одсек за пропаганду

Командант 23. српске ударне дивизије пукоћник Миладин Ићановић и командант 9. српске ударне бригаде мајор Јован Кеџман (мај 1945, Словенија)

НАШ КОМАНДАНТ

Нашао сам се једног дана у штабу бригаде. Капетан Јован Кешман, командант 9 бригаде, наш друг Чела причао је један свој подвизај:

У фебруару 1943. нашао се са десет својих уморних другова у једној појати крај села Јабланке, близу Волевца. Други део чете био је на другом запатку. Реакција је у то време била врло јака. Народ је био заведен Празином пропагандом. Говорило се да партизани кољу и убијају. Један седам приметио их је и појати и оних обавестио реакцију. Појате фацистички лешинари ка појати: Немици са крајскомантантом из Зајечара, који је лично хтео да учествује у "лову" и коваши, чулави змајници "војске у отаџбини". У 3 сата ујутру опколише појату са свих страна. Био је мрак. Тридесет против десет.

"Предајте се, партизани, опколиени сте!", повика један чулавац. Чела је био командир. Прво распореди десетину и изда наредбе за пробијање. Већ се крајскомантант приближио појати и почео да пуца из "шмајсера". Два "брна" почеше да дејствују. Један са прозора појате - друг Рудар, а један са самих врата - друг Чела. Настале комешање међу типовима. Али за кратко. Одмах затим отпоче жестока ватра на појату. Једна се већ пребацио у јендек, који је био пред појатом и тукао она непријатељска оруђа која су најјаче дејствовала на њих. Сад је већ ишло лакше. Ватра непријатеља се утишала. Друг за другом пребацивао се из појате и неопажено, сва десеторица, пробише се кроз непријатељски обруч. Храбра десетина слушала је из далека још дуго и дуго како Немци и коваши туку празну појату минобацницама и бомбама. Како ли су се осећали кад су место партизанских лешева затекли изрешетану и изровану празну појату?

Волео је друг Чела да прича о овом догађају. Сећао се тада својих старих другова: омиљца Мирка, који чу је био помоћник на "брну" и који јуначки паде на Буквику, Рудара пушкомитраљесца, Петка и осталих.

Тешко је извући од друга Чела шта. Исувише је скроман. А

ичао би много да нам прича о својим подвизима. У партизанске репсе ступио је у августу 1941. године. Безброј борби је прошао.

Али ми га сами познајемо из неких борби. Кад крај нас у борбама из близа заштити "шмајсер", знамо да је то друг Чела. Код Трубаревца, кад су неколико стотина партизана натерали у бегство 7 хиљада четника, први је био командант Чела. Трчао је пред нама с пушком у руци да би могао да бије чулаве гадове који су већ далеко одмакли. Увек је био с нама. А зрно га неће, како се то каже. Од 1941. у свим борбама био је први, али га још не заклачи метак.

Улазили смо у Зајечар. Чим смо се приближили првим кућама он је претпао на чело колоне. А метци зазвиздаше. Испред самих његових ногу почеше да рију земљу и траву.

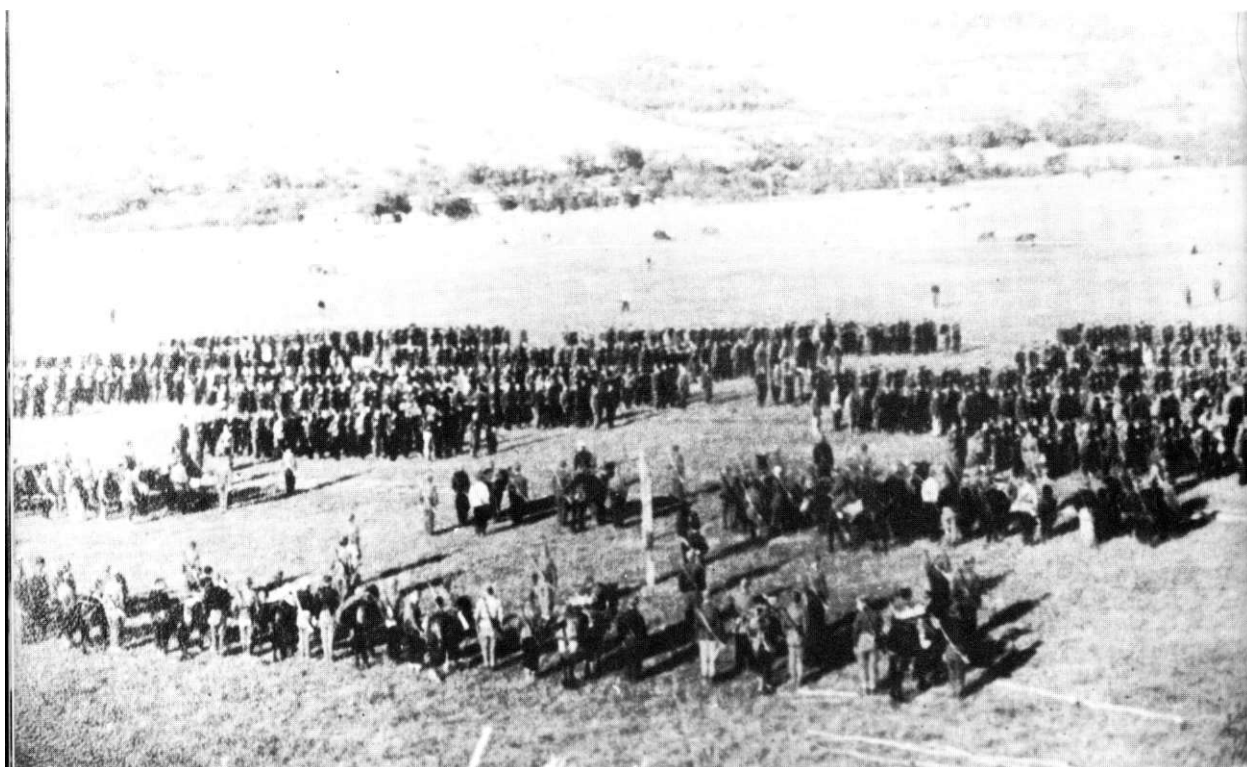
Па и данас он не може без борбе. Кад смо ушли у Градачац пошао је с III батаљоном у борбу с четницима. Истрчао је напред, на 50 метара од змајковаца и из клечећег става пуцао на шумарак где су они били. Један метак тик крај њега пресече стаблику једне биљке. Али њега не бије.

А кад легне у снег појед "пулмичота" и смени пушкомитраљесца, борби га с дивљем гледају и уче од њега како се пуца из пушкомитраљеса.

Скроман, искрен, поштен, ретко хваљан и добар друг он је најомиљенији руковођац 9 бригаде. Сећам се када је змикус скинуо са себе доламиницу и дао је другу, који је био само у блузи и кошуљи.

У покрету, у борби, у најтежим и најтежим часовима видимо његово лице, али озбиљан лик правог борца и онда смо спокојни. Неограничено поверење ужива код нас бораца. По селима кроз која прође 9 бригада сретате често парола, која говори о нашем омиљеном другу и команданту. Роле га сви бојци од најмлађег до најстаријег.

Једна страница из листа „Дебеша бригада“

*Ју! ослабија је слободна! Јединице 23. српске ударне дивизије крај рата су дочекле у Ајдо-
кичини, на Граници према Италији. На слици горе: дефиле у Ајдоштини бораца из Тимока,
Крајине и крајева из којих се дивизија кроз борбу попуњавала; доле: смотра 23. дивизије*

Врхотни командант Јосип Броз Тито и представници клашких села из Тимочке крајине (Београд, јесен 1945)

НАРОДНИ ХЕРОЈИ (В. ПРИЛОГ 33)

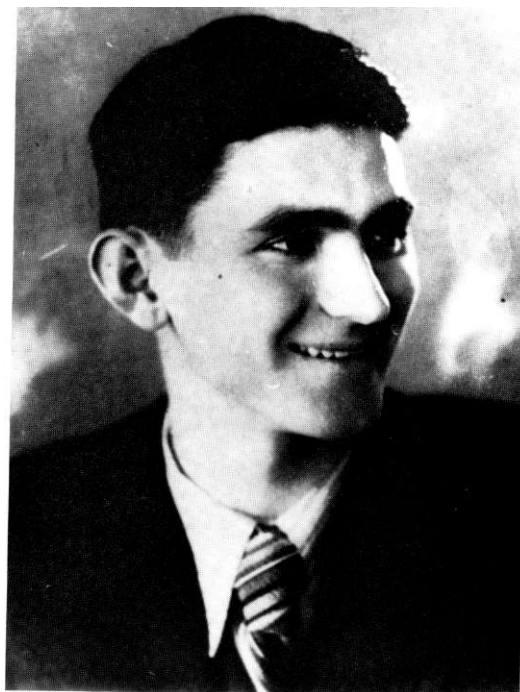
Добрикоје Радосављевић, револуционар, рођен 1915. у Књажевицу, умро 1984. у Београду, члан ЦК КПЈ-СКЈ

Вера Радосављевић, гимназијалка, рођена 1922. у Брусику, убијена од Немаца 1943. у Зајечару, члан Среско! комитета КПЈ

Љубомир Нешић, студент, рођен 1918. у Зајечару, погинуо 1941. у Крајини, политички комесар Крајинско! партизанско! одреда

Ђорђе Симеоновић, правник, рођен 1915. у Подјорцу, убијен 1941. од Немаца у Зајечару, политички радник

Миленко Бркокић, радник, рођен 1912. у Кутини (Бршњани), убијен 1941. од Немаца у Зајечару, секретар Окружног комитета КПЈ

Миодра! Станимирођић, радник, рођен 1919. у Нишу, по/инуо 1943. у Тимоку, секретар Окружног комитета КПЈ

Стећан Ђорђеђић, надничар, рођен 1919. у Радичећцу, по/инуо 1943. у Крајини, командант партизанског одреда

Бранко Перић, земљорадник, рођен 1913. у Бруснику, убијен од четника 1942. у Крајини, командант Крајинског и Мајданпечког партизанског одреда

*Димитрије Тодоровић, праћник, рођен 1917. у Књаже-
вцу, убијен од четника 1942. у Куришумлији, члан Окру-
жног комитета КПЈ*

*Василије Бурожић, студент, рођен 1921. у Данилођ-
Граду, убијен од Немаца 1944. у Нишу, командант
9. српске бријаде*

*Милун Минић, судија, рођен 1906. у Чачку (Прељина),
погинуо 1942. у Тимоку, члан штаба Тимочке парти-
занске чете*

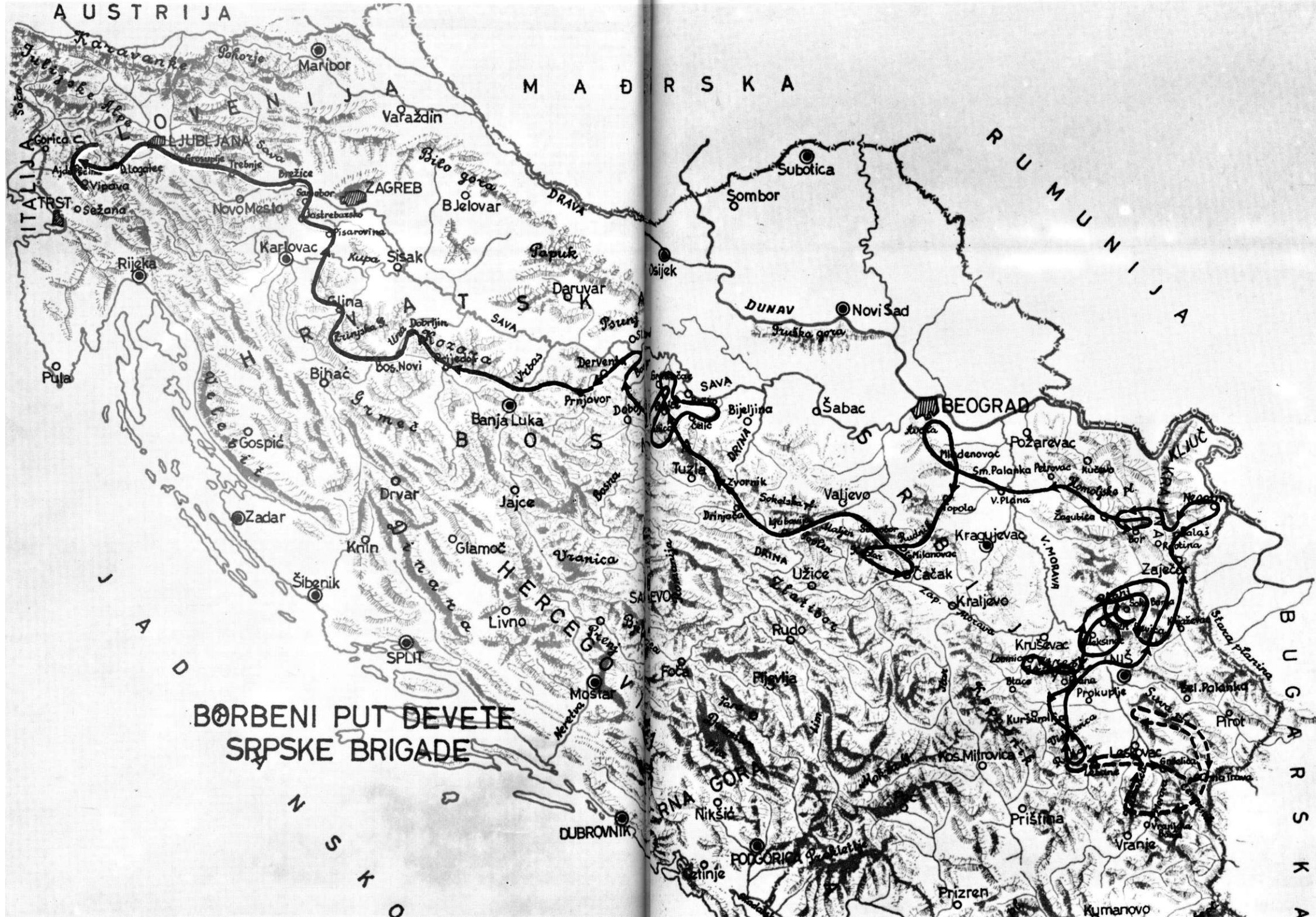
*Бранко Милошевић, радник, рођен 1923. у Књажевцу,
погинуо 1944. код Чачка, командант батаљона 9.
српске бријаде*

Станко Паунокић, радник, рођен 1907. у Брестовцу (Крајина) пошинуо 1942. на Фрушкој Гори, политички комесар Главног штаба партизанских одреда у Срему

„Вељко Крајинац“ Пакле Илић највећи део раша проћео је на киским ћојним дужносишмау Врхоћном ишабу НОВ и ПОЈ. (Дркар, маја 1944: Коча Поповић, Јосип Броз Тито, ПаклеИлић и Мијалко Тодороћић)

Борбени пут 9. српске ударне бригаде, у сасишау 23. српске ударне дивизије, од 11. марта 1944 - село Речица, испод планине Радана, до 23. маја 1945 - Ајдобичина, у Випакској долини